

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quâ ratione S. P. N. Ignatius cum primis Patribus deliberauerit Romæ de
Societate instituenda. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

ciant. Societas autem nostra Iesu Christi militia est appellata ab Apostolica Sede, ideo sub Duce Iesu, capite huius militiae, obseruanda & magis facienda sunt à nobis ea omnia, quæ per Capitaneum vel Colonellum suum Ignatium, ab ipso reuelata nobis tradidit. Quamobrem etiam grato animo colere debemus hunc Dei fauorem. Nam vt ait S. Chrysostomus l. 8. in Gé. Magnus honor est, dum Deus legem dat non per aliquem famulum, non per Angelum & Archangelum, sed per se ipsum, duplici honore hominem afficiens, & quia legem dederit, & quia dederit per seipsum.

CAPVT OCTAVVM.

Qua ratione S. P. N. Ignatius cum primis Patribus deliberauerit Rome de Societate instituenda.

164. **Q**uamuis huius rei descriptam legamus historiam apud Ribadeneyram, libr. 2. c. 13. Matheum l. 2. c. 4. & Orlandinum lib. 2. n. 58. & seqq. non abs re erit simpliciore stylo & clariore eandem hic referre, descriptam ab vno ex illis primis Patribus, qui huic deliberationi interfuit, & suis ipsis verbis hanc rem totam latine scriptam reliquit. Anno 1538. proximè elapsa quadragesima, cum instaret tempus in quo oporteret nos ab inuicem diuidi ac separari, quod etiam summus desideris expectabamus, vt citius ad presicium & precogitatum à nobis finem, vehementerq; desideratum perueniremus: decreuimus per multos ante separationem dies inter nos conuenire, & tractare inuicem de hac nostra vocatione, ac viuendi formula, quod cum pluries fecissemus, atque ex nobis essent Galli, alij Hispani, alij Sabaudi, alij Cantabri, in varias sententias ac opiniones circa hunc nostrum statum scindebatur, eratq; vna omnium nostrum & communis mens & voluntas, querere semper Dei beneplacitum, ac perfectam voluntatem, iuxta scopum vocationis nostra: verum in medijs expeditionibus & fructuosioribus tam nobis quam cæteris proximis nostris, erat aliqualis pluralitas sententiarum. Nec mirum cuiquam videri debet, quod inter nos infirmos ac fragiles hæc pluralitas sentiendi interueniret, cum etiam ipsi per sanctæ Ecclesie Principes ac columnæ Apostoli, alique plurimi quàm perfectissimi viri, quibus nos indigni sumus, vt cum illis, vel ex longinquo conferamur, diuerso, interdum etiam aduerso modo, inter sese senserint, & sententias suas contrarias scripto tradiderint. Cum ergo etiam nos variè quoque iudicarem, sollicitiq; essemus ac vigilantes, vt aliquam viam plene apertam inueniremus, per quam incedentes nos ipsos omnes in holocaustum offerremus Deo nostro, in cuius laudem, honorem ac gloriam cedet omnia nostra, tandem decreuimus, & concordè sententiâ statum, orationibus & sacrificiis & meditationibus seruentius solito instare, & post adhibitam à nobis qualemcumq; diligentiam, de reliquo iactare omnes cogitatus nostros, sperantes in eum adeo bonum & liberalem, quod sicut nulli petenti se in humilitate & simplicitate cordis denegat Spiritum bonum, imo dat om-

Lancij Opusc. Tom. 2.

nibus affluenter, nulli improperans, nullo modo etiam defuturum nobis, imo affuturum, quæ sua est benignitas, superabundantius quàm petimus aut intelligimus.

Cœpimus igitur humanos nostros conatus impendere, & proponere inter nos aliquot dubia diligèti ac mature consideratione & providentia digna de quibus per diem cogitare ac meditari, ac per orationem etiam investigare solebamus, & nocte quisque hoc quod rectius & expedientius indicauerat, in medium proponebat, vt sententiam magis veram & plurium calculis & efficacioribus rationibus examinata amplecteremur. Prima nocte qua conuenimus, propositum fuit hoc dubium: An expediret magis, quod postquam nos vitamq; nostrâ Christo Domino nostro & eius vero ac legitimo Vicario in terris obtuleramus & dedicaueramus, vt ille de nobis disponat, mittatq; eo, vbi plus indicauerit nos posse fructificare, siue sint Indi siue heretici siue alij, quicunq; infideles, siue fideles. An inquam magis expediret, nos ita esse inter nos deuinctos & colligatos in vno corpore, vt nulla quantumq; magna corporum diuisio nos separaret. An forte non ita expediret! Quod vt exemplo fiat manifestum: Ecce modo summus Pontifex mittit ex nobis duos in Ciuitatem Senarum debemus ne illorum qui illuc pergunt curam gerere, vt illi de nobis, & mutud nos intelligere, an forte non magis illos curare, quàm illos, qui sunt extra Societatem? Tandem desinimus partem affirmatiuam scilicet, quod postquam Clementissimus ac piensissimus Dominus dignatus fuerit nos ita infirmos, & tam ex diuersis Regionibus & moribus natos, inuicem vnire & cœgregare, quod non deberemus Dei vniõnem & congregationem scindere, sed potius in dies confirmare & stabilire, reducendo nos ad vnum corpus, & alij aliorum curam habentes, & intelligentiam, ad maiorem fructum animarum, cum etiam virtus ipsa vnita plus roboris & fortitudinis habeat ad quacunq; bona ardua persequenda, quàm si esset in plures partes dispersa. In his tamen omnibus quæ dicta sunt, quasie dicentur, ita intelligi volumus, vt nihil penitus ex proprio nostro spiritu & capite asseramus, sed solum quidquid id sit, quod Dominus inspirauerit, & Sedes Apostolica confirmauerit ac approbauerit.

Deciso & resoluto primo hoc dubio, peruentum est ad aliud difficilius, non minori consideratione ac providentiâ dignum. An scilicet postquâ nos omnes emisseramus votum castitatis perpetuæ, & votum paupertatis, in manibus Reuerendissimi legati sue sanctitatis, cum ageremus venetiis. An inquam expediret emitte retertium, scilicet obediendi alicui ex nobis, vt sincerius & maiorè cum laude & merito possemus per omnia implere voluntatem Domini Dei nostri, simul etiam liberam voluntatem ac præceptum sue sanctitatis, cui nos libentissimè nostra omnia, voluntatem, prudentiam, intellectu, &c. obtuleramus. Ad huius dubij solutionem, cum multis diebus orationi instarem, & cogitarem, nihilq; occurreret, quod impleret animos nostros in Domino sperantes, cœpimus inter nos agitare aliqua media, ad melius soluendum dubium, & primò Anne expediret omnes nos ad eremum aliquam secedere, ibique manere per 30. vel 40. dies, meditationibus, ieiuniis, & penitentiis vacantes, ad hoc, quod Dominus exaudiret desideria

Z z

nostra,

nostra, dignareturq; mentibus nostris solutionem dubij infingere? An verò tres vel quatuor omnium nomine eo pergere deberent ad eundem effectum? An verò si nulli in eremum essent ituri, quod intra urbem manentes, mediâ diei partem, huic vni nostro negotio applicaremus, vt meditationi, cogitationi, & orationi esset commodior & amplior locus & reliquâ diei partem, solis nostris exercitiis prædicandi, & confessiones audiendi impenderemus. Tandem his discussis & examinatis, quod omnes maneremus intra urbem, duabus præsertim de causis. 1. Ne fieret rumor & scandalum in civitate & in populo, qui iudicaret ac putaret (quæ solita est hominû in iudicando temerariè pronitas) nos vel fugâ cepisse, vel aliquid noui moliri, vel parum firmos esse & constantes in semel capitis. 2. ne iterum per absentiam tactura fieret fructus, quem tunc magnum videbamus fieri in Confessionibus, prædicationibus, & in aliis spiritualibus exercitiis, & adeo magnum, quod si fuissemus in numero quadruplo plures, quàm eramus, non poteramus omnibus, sicut nec modo, satisficere. Secundum de quo cepimus agitare ad inueniendum viâ solutionis, fuit, proponere omnibus, & omnium cuiuslibet, tres sequentes animi præparaciones. I. est quod vnusquisq; ita se præpararet, ita orationibus, sacrificiis & meditationibus vacaret, vt videretur in inueniendo gaudium & pacem in spiritu sancto circa obedientiam quantum ex se est, laborans habere voluntatem magis affectâ ad obediendum, quàm ad præcipiendum, vbi par Dei gloria, & sue Maiestatis laus sequeretur. Secunda animi præparatio est, quod nullus ex sociis apud alterum socium hac de re verba faceret, vel quæreret ab eo rationes & nulla alterius per suasionem alius traheretur, & stelleretur magis ad obediendum, quàm ad non obediendum, vel contra, sed quod vnusquisq; id solum quæreret, quod ex oratione & meditatione, tanquam expedientius hausisset. Tertia, quod quislibet reputaret se ipsum alienum ab hac nostra Congregatione, & in quam nunquam expectaret recipi, vt ex hac consideratione nullis prorsus affectibus feratur ad magis, ita opinandum & iudicandum, sed quasi alienus, libere proferat suam sententiam in medium circa propositum obediendi, vel non obediendi, vel saltem eam partem suo iudicio confirmet, ac probet, per quam credit manus futurum Dei seruitium, & tutiorem Societatis conseruationem permanuram. His præuic dispositionibus, Ordinauimus, quod die sequenti omnes præparati accederemus dicturi, quislibet ea omnia incommoda, quæ fieri possent contra obedientiam, omnes rationes quæ occurrerent, & quas quisq; nostrum separatim cogitando, meditando, orando, inuenerat, & quislibet ordine suo proferebat, quæ hauserat. Exempli gratiâ, dicebat vnus: videtur quod hoc nomen Religionis seu obedientie, nõ ita bene audit in populo Christiano propter demerita & peccata nostra, sicut audire debuisset. Alius vero dicebat: Si volumus viuere sub obedientia cogemur forte à summo Pontifice sub alia Regula iam facta & constituta viuere, quò fieret, vt non ita daretur oportunitas & locus operandi circa salutem animarum, cui vni rei post nostram ipsorum curâ ingendum frustrarentur omnia desideria nostra, iudicio nostro, Domino Deo nostro accepta. Item alius, si præstamus obedientiâ alicui, non tunc

ingredientur in Congregationem nostram ad laborandum fideliter in vincta Domini, in qua cum tanta sit mensis pauci tamen inueniuntur veri operarij & plures (quæ hominum est infirmitas & fragilitas) magis quærunt quæ sua sunt, & voluntatem propriam, quam quæ Iesu Christi, & plenam sui negationem. Item alius alio modo & ita quartus & quintus enarrari incommoda, quæ contra obedientiam occurrerant.

Alia verò die proximè sequenti, disputabamus in contrarium, adducentes in medium omnia comoda & fructus ipsius obedientie, quos quisq; ei oratione & meditatione hauserat, & quislibet suo ordine proferebat, modo deducendo ad impossibile, modo simpliciter & affirmatiue agendo. Exempli gratiâ: aliquis ita deducebat rem ad absurdum & impossibile. Si Congregatio hac nostra, absque suauis obedientie iugo haberet curam rerum agibilibus, nullus haberet curam exactam, cum vnus in alterum hoc onus reuerteret, vt plures experiri sunt. Item, si hac Congregatio esset sine obedientia, non diu posset permanere & perseverare, quod tamè pugnat contra primam nostram intentionem, conseruandi perpetuò nostram Societatem. Cum ergo nulla re magis conseruetur Congregatio aliqua, quàm obedientia, videtur nobis necessaria, maxime nobis, qui vocimus perpetuam paupertatem, & veramur in assiduis & vigiliis laboribus tam spiritualibus quàm temporalibus, in quibus minus conseruatur Societas. Affirmatiue dicebat alius sic: obedientia parit actus & virtutes heroicæ etiam continuas: nam qui viuunt verè sub obedientia, est promptissimus ad exequendum quacumq; sibi iniungitur, sine illa essent difficillima sive confusionem & risum & spectaculum mundo generantia, vt verbi gratiâ, si iniungeretur mihi, quod ego incederem nudus vel indutus vestibus iniustis per vias & plateas, quod licet nunquàm præcipiatur, dum quisque tamen est paratissimus ad illa faciendâ negando proprium iudicium & omnem suam voluntatem, ille esset semper in actibus heroicis & meritum augentibus. Item nihil ita prostermit superbiam omnem & arrogantiam, quàm obedientia: Nam superbia magni facit & sequitur proprium iudicium & propriam voluntatem, nulli cedens, ambulans in magnis & in mirabilibus super se, contra verò per diametrum pugnat obedientia, semper enim sequitur iudicium alienum, & voluntatem alterius, omnibus cedit, & humilitati quæ inimica est superbia, quàm maximè Sociatur, & quanquam nos summo Pontifici ac Pastori donauerimus omnem obedientiam tam vniuersalem quàm particularem, tamen circa particularia nostra & contingentia, quæ sunt immutabilia, non poterit, nec si posset diceret, illum vacare.

Postquàm ergo multis diebus plurima hinc & inde agitauius, circa solutionem dubij pensando & examinando rationes grauioris momenti, & efficaciores, vacando exercitiis solitis orationis, meditationis cogitationis, tandem Domino præstante auxilium, non per plerumque vocum sententias, sed nullo prorsus dissentiente conclusimus nobis expedientius esse, & magis necessarium præstare obedientiâ alicui ex nostris, vt melius & exactius prima nostra desideria implendi per omnia Diuina voluntatem exequi possemus vt tutius conseruetur Societas

Societas, & tandem vt negotiis occurrentibus particulariibus: tam spiritualibus quam temporalibus, decenter prouideri possit, seruatō simplici eodem ordine discutendi & procedendi in reliquis omnibus, semper in vtramque partem agendo, immorati sumus, in his & alijs per tres serē menses, à medio quadragesima, vsque

ad festum S. Iohannis Baptista inclusiue. Quo die omnia suauius & concordī animorum consensu, terminata ac finita sunt, non sine magnis vigilijs, orationibus, & laboribus mentis & corporis præmissis, antequam hæc definiremus & deliberaremus.

LIBER SECVNDVS.

De præstantia Instituti Societatis Iesu.

CAPVT PRIMVM.

De magnis Dei fauoribus erga Societatem Iesu.

Vni hoc Opusculum scribam, etiam ad iuandos eos, qui Societatem nostram ingredi cupiunt, & sciam à multis multa contra illam, plena calumnijs esse vulgata, ac in dies verbo & scripto vulgari, eiusque institutum ac viuendi rationem & agendi, à plurimis iniuriosè carpi, (quomodo non carpuntur alij Ordines Regularium) vnde contingit non paucos à Societate Nostra alienari, vt ij quos Deus ad hanc Societatem vocat, habeant necessaria antidota, & ex cælitum & aliorum Sanctorum contrarijs iudicijs ac testimonijs irrefragabilibus, maleolorum iudicia, & dicta & scripta, agnoscant esse à veritate aliena, adferam aliqua in medium, quæ aspirantes ad nostrum institutum, & illud amantes, solari, possint, prauamque de illo persuasionem, si quæ forte inhæsit alicui, euellere.

lum immortis, animo velut libero prospexisset æterna, vocari ad se Barcinonensis Proregis Confessarium, P. Matrezius, è Societate Iesu religiosum Sacerdotem, quem vix dum ingressum in conclaue decumbentis, eger ipse magna alacritate, voce, quasi gratulabundus aggeritur. Felicem te, inquit, o Pater, cui contigit Socium esse eius Ordinis, in quo quicumque decedit, vitam fruitur sempiternam. Hæc mihi iam nunc Deus ostendit: hæc palam nunciare omnibus mandauit. Hæc tibi hic Noster, admiratione defixus, cumq; tam singulare visum prohibente verecundia non auleret admittere, & parem minimum felicitatem, datam auguraretur ipsius egri Instituti, quod erat rigidissima etiam tum, & incorruptissima disciplina) addidit egrotus, dixitq; cum gemitu, seruari quidem ex suo Ordine quam plurimos, sed non omnes: ipsius autem Societatis, omnes omnino ac singulos, ad mortem vsque in ea si consisterint, esse seruandos. Vera illum dixisse de suo Ordine Religiosissimo & Sanctissimo, patet ex Annalibus impressis illius Ordinis, ab eiusdem Ordinis historico editis, & ab eius Generali aliisque approbatis, quos accurate perlegi & passim circumferuntur venales. Quid autem sentiendum sit de Nostræ Societatis hominibus, nobis etiam constat ex Diuina reuelatione B. Francisci Borgiæ facta, quæ in eadem imagine describitur. Sed cum Viginti quatuor annis antè impressam hanc Imaginè, Romæ hoc ipsum certissimè rescuerim, necessarium duco, pro solatio nostrorum amicorum, & nostrorum tyronum, hanc ipsam rem penitius enarrare.

Bouer to. l. p. 650 n. 37. & pag. 680. n. 2. & p. 685. n. 16. & 18. & aliisque approbatis, quos accurate perlegi & passim circumferuntur venales. Quid autem sentiendum sit de Nostræ Societatis hominibus, nobis etiam constat ex Diuina reuelatione B. Francisci Borgiæ facta, quæ in eadem imagine describitur. Sed cum Viginti quatuor annis antè impressam hanc Imaginè, Romæ hoc ipsum certissimè rescuerim, necessarium duco, pro solatio nostrorum amicorum, & nostrorum tyronum, hanc ipsam rem penitius enarrare.

Cum die quodam B. Franciscum Borgiam, tunc Nostræ Societatis Præpositum Generalem tertium, post absolutam Meditationem matutinam, de more, adisset eius Socius Michaël Marcus (qui ei à S. Ignatio valetudinis tue hanc gratia comes erat additus, cum potestate ei imperandi, si vel in Oratione vel in maceratione corporis excederet) inuenit B. Borgiam rarâ & antea insolitâ lætitiâ gestientem. Miratur rei nouitatem Marcus, sciscitari cepit causam tantæ lætitiæ. Sed B. Borgiam silentio premebat, hæc tantum ingeminans: O si scires Marce, o si scires quantopere Deus amet Nostram Societatem. Hoc audito, Marcus tanto ardentius instat sibi rem vt patefaceret. Cumque vrgeret B. Borgiam importunius, tandem extorsit. Scias, inquit B. Borgia, Societati nostræ hoc priuilegium esse concessum, quod

Rib. in vita Borg. l. 4. c. 3. & Schot. l. 4. c. 3 n. 8. & c. 4. n. 7.

de bono vultu. c. 11. & l. 49. de diuinitis. 165. pag. 676.

Lancij Opus. Tom. 2.